گنجینهٔ دستنویسهای پهلوی
و پژوهشهای ایرانی
۱۵

دستنویس د ۱۱۵

آفرین ها و نیرنگ ها
پتیت ها و جز آن

بخش ۲

به کوشش

دکتر ماهیار نوابی — دکتر کیخسرو جاماسپ اسا

با همکاری فنی

دکتر بهرام فره وشی — دکتر محمود طاووسی

از انتشارات
مؤسسهٔ آسیائی «دانشگاه پهلوی» شیراز

ازاین کتاب ۱۰۰۰ نسخه ، یکصد نسخه روی کاغذ شفاف‌رنگین ونهصد نسخه روی کاغذسفید
در چاپخانه‌های مؤسسهٔ انتشارات دانشگاه تهران و شرکت چاپ اینا کوتهران، بچاپ رسید.
۲۵۳۵ شاهنشاهی

سرآغاز

اشارات دانشمندان و فیلسوفانی چون ابوریحان بیرونی و محمد زکریای رازی و شهاب‌الدین سهروردی به حکمت خسروانی و فلسفه ایرانی، تذکر پلینیوس رومی درباره استفاده هرمی‌پوس یونانی از کتابهای زرتشتی، مطالبی که در کتابهای قابل استنادی چون مروج الذهب، مجمل التواریخ والقصص، نامه‌های پیغمبران بنی اسرائیل و احادیث اسلامی آمده است، وجود مراکز مهم علمی در نصیبین و رها و تیسفون و جندی‌شاپور، ترجمه‌های بازمانده عربی از زبان پهلوی، پیدایش دانشمندان و فیلسوفان و اندیشه‌مندان بلندپایه‌ای در دوران طلائی اسلامی یعنی دوران خلافت عباسیان، از این سرزمین، که شمار آنها از دانشمندان هر یک از کشورهای اسلامی دیگر و بلکه از همه آنها روی هم بیشتر است.

وجود سنگ نبشته های پارسی باستان و پارسی میانه و پارتی، نامهٔ مینوی اوستا، آثار بازماندهٔ مانویان به زبانهای پارسیک و پهلوانیک و سغدی و ترکی و چینی و قبطی و کتابهای پهلوی (= پارسیک) چندی که تاکنون بجای مانده‌اند، همه دلالت بر وجود فرهنگ و تمدنی بزرگ و درخشان، از دیر باز، در سرزمین ایران بزرگ میکند که بر پایه های فلسفهٔ ایرانی استوار بوده است.

علت هرچه باشد، سیاسی یا اقتصادی و یا اجتماعی یا تغییر خط و یا همهٔ آنها باهم، قدر مسلم این است که بسیاری از آثار مدون دوران ساسانی و آغاز دوران اسلامی ایران از میان رفته است، و عده‌ای که از دستبرد زمانه رهائی یافته اند در موزه ها و کتابخانه های مهم اروپا و بیشتر در هندوستان و در کتابخانه های پارسیان نگاهداری میشود. اینها میتوانند روشنگر زوایای ناشناختهٔ تاریخ و فرهنگ کهن ما باشند، و از این رو نگاهداری و چاپ و انتشار آنها و تشویق دانشمندان به مقابله و تصحیح و ترجمهٔ این گنجینه ها که ما را به شناخت بیشتر زبان فارسی و غنای آن در بیان مفاهیم یاری میکند، بر ما واجب است.

و باز از این رو بود که هنگامی که دوست دانشمند و ارجمند من استاد دکتر ماهیار نوابی رئیس مؤسسهٔ آسیائی

دانشگاه پهلوی پیشنهاد کرد که برای بزرگداشت پنجاه سال شاهنشاهی خجسته دودمان پهلوی شادی روان بنیان گذار آن پنجاه نسخه خطی پهلوی را از سوی مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی چاپ و منتشر کنیم. این پیشنهاد را از دل و جان پذیرفتیم.

این پنجاه جلد کتاب پهلوی و کتاب بارگاه رضا هدیه هائی است که در این آیین ملی برگزاری جشن پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی با فروتنی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر ریاست عالیه دانشگاه پهلوی و علیاحضرت شهبانو فرح ریاست عالیه مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی تقدیم میشود.

فرهنگ مهر
رئیس دانشگاه پهلوی

دیباچه

مؤسسه آسیائی وابسته به دانشگاه پهلوی افتخار دارد که بزرگداشت
پنجاهمین سال شاهنشاهی دودمان پهلوی را، مجموعه‌ای، در پنجاه جلد، از دستنویسهای
پهلوی و اوستائی و پژوهشهای ایرانی چاپ کند و به دوستداران فرهنگ و
ادب ایران تقدیم دارد.

در تابستان سال دو هزار و پانصد و سی و سه شاهنشاهی، در گروهی سخن از خدمات
برجستهٔ رضاشاه بزرگ، بدین سرزمین و روز تاجگذاری وی (چهارم اردیبهشت ماه
۱۳۰۵ هجری خورشیدی) میرفت، در آن هنگام اندیشه چاپ مجموعه‌ای از متن‌های
پهلوی یادبود پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی را از خاطرم گذشت و سپس این اندیشه را
با رئیس دانشمند دانشگاه پهلوی جناب آقای دکتر فرهنگ مهر، که از شیفتگان
فرهنگ ایرانند و از یاری شناساندن این فرهنگ کهن هیچگاه دریغ نکرده و
نمی‌کنند، در میان گذاشتم تا اگر در این اندیشه با من همداستان باشند مراتب را

به شرف عرض شهبانوی فرهنگ پرور ایران، ریاست عالیه مؤسسه آسیائی برسانند
مگر اجازه فرمایند تا مؤسسه آسیائی بدین کار شایسته دست یازد.

جناب آقای دکتر فرهنگ مهر با پیشانی گشاده و آغوشی باز از این اندیشه استقبال
کردند و مراتب را به شرف عرض شهبانوی ایران رساندند و دیری نگذشت که فرمان
علیاحضرت شهبانو بدین کار نیک شرف صدور یافت و به مؤسسه آسیائی ابلاغ شد.

شورای استادان مؤسسه آسیائی، با الهام از نام خاندانی، که جشن بزرگداشت
شاهنشاهی آن را، مردم ایران امسال برگزار میکنند، چاپ کردن کتاب یا
دستنویسهای پهلوی را در درجه اول اهمیت قرار داد. کشوری که در آن بیش از هر کشور دیگر میتوان
به دستنویسهای پهلوی و اوستائی دست یافت کشور هندوستان است. هر چند بدبختانه
هوای گرم و نمناک آنجا با کتاب سازگار نیست و کاغذ را زود شکننده و تباه میسازد و می پوساند.
در فهرستی که جمشید کاووس جی کاتراک به نام «گنجینه های شرقی» (ORIENTAL
TREASURES) گردآورده و به سال یکهزار و نهصد و چهل و یک میلادی (دو هزار و پانصد شاهنشاهی)

به چاپ رسانده است، از بیش از یکهزار دستنویس ایرانی و هندی نام برده که اکنون برخی از آنها از میان رفته است، و این، نه تنها بواسطهٔ آب و هوای هندوستان بوده بلکه بی توجهی و نادانی هم در نابودی آنها بهره‌ای بسزا داشته است. گردآورندهٔ فهرست یادشده به نگارندهٔ این سطور میگفت: «سالی پس از چاپ آن فهرست گذارم بخانه‌ای افتاد که خداوند آن صاحب چندین دستنویس پهلوی و اوستائی بود من آنها را دیده و پژوهیده و نام آنها را در فهرستم آورده بودم، خداوند خانه بجهان دیگر شتافته بود و چون از کدبانو سراغ دستنویسها را گرفتم، وی آنها را از راه دینداری و برای آنکه مبادا برگ پاره‌های آنها زیر پا بیفتد و برای وی گناهی بزرگ بشمار آید به آب دریا سپرده بود.»

با این همه، هم اکنون، چندین صد دستنویس پهلوی و اوستائی در هندوستان هست که تقریباً همه از روی دستنویسهای کهنه‌تر رونویس شده‌اند. بیشتر آنها روزگاری از آنِ کتابخانه‌های شخصی بوده و رفته رفته به کتابخانه‌های عمومی و مؤسسات راه یافته‌اند تا بیشتر و بهتر از آنها نگاهداری شود و کمتر در معرض نابودی قرار گیرند. از این کتابخانه‌ها میتوان کتابخانهٔ مؤسسهٔ شرقی کاما و کتابخانهٔ «نخست دستور، مهرجی رانا» را نام برد که صاحب مجموعه‌های گرانبهائی از دستنویسهای پهلوی و اوستائی اند.

پاره‌ای از دستنویسها نیز توسط شرق‌شناسان به کتابخانه‌های مهم اروپا رسیده‌اند
که مهمترین آنها مجموعهٔ «دستنویسهای اوستا و پهلوی» دوازده جلدی کپنهاک است که توسط
شرق‌شناسی بنام وسترگارد به اروپا برده شد و جانشین او کریستین‌سن CHRISTEN-
SEN آنها را چاپ کرد و بر آنها دیباچه نوشت. این کتابها اکنون بسیار کمیاب
و چند مجلد آن نایاب است.

برای انجام دادن فرمان، از دوست دانشمندم دستور کیخسرو جاماسب آسا، دستور
بزرگ شهر بمبئی و رئیس کتابخانهٔ «موسسهٔ شرقی کاما» یاری خواستم تا از هیأت اُمنای کتابخانه‌های
«موسسهٔ شرقی کاما» و نخست دستور مهرجی رانا، اجازهٔ عکسبرداری از دستنویسهای پهلوی‌شان را بگیرد
و اگر خود یادداشتی در دستنویسهای ارزنده دارند بر آنها بیفزاید، کار گزینش دستنویسها برای
عکسبرداری نیز به عهدهٔ وی واگذار شد تا آنچه را مهم و میسور می‌داند برگزیند. این کار به دشواری انجام
گرفت چه دستنویسها از طرف هیأت امنای کتابخانه‌ها و خاندان انکلساریا که چند
دستنویس از این مجموعه متعلق به آنان است) تنها به او سپرده شده بود، و وی، امانت‌داری را

رنج سفر بر خود هموار ساخت و با دو جامه‌دان پر از کتاب به ایران آمد، سه ماه تمام از بام تا شام،
در چاپخانه‌های دانشگاه پهلوی شیراز و دانشگاه تهران گذراند و در همه جا با دستنویسها همراه بود،
من و همدستانم از مؤسسهٔ آسیائی نیز همه جا با وی همگام بودیم تا کار عکسبرداری و چند دستنویس
بپایان رسید، دستور کیخسرو مجبور بود به بمبئی بازگردد ما نیز برای تطبیق عکسها با دستنویسها و رفع کمبود آنها
در پی وی به هندوستان رفتیم تا این مهم انجام شد. نامه‌ای نیز به پروفسور آسموسن استاد دانشگاه کپنهاگ
نوشتم مگر اجازهٔ تجدید چاپ دستنویسهای کتابخانهٔ کپنهاگ را از ناشر نخستین آنها - MUNKS
GAARD بگیرد، اجازه گرفته شد و نامه‌ها به چاپ رسید.

مؤسسهٔ آسیائی سپاس و درود فراوان خود را به پیشگاه شهبانوی فرهنگ‌پرور که
با فرمان خود این افتخار را نصیبش ساخته، تقدیم می‌دارد.

از جناب آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی که در راه پیشرفت کار از هیچ یاری
معنوی و مادی دریغ نکرد سپاسگزار است.

از دستور کیخسرو جاماسب‌آسا که با یاری وی چاپ این مجموعه پنجاه جلدی میسور میشود

سپاسگزار است .

از پروفسور آسموسن که اجازهٔ چاپ مجموعهٔ اوستا و پهلوی کپنهاک به پایمردی او انجام یافت سپاسگزار است .

از دکتر بهرام فره‌وشی مدیر عامل ادارهٔ انتشارات دانشگاه تهران که چاپ کردن بیست و چند جلد از این مجموعه را در چاپخانهٔ دانشگاه تهران پذیرفت و چاپ آنها با مشاورهٔ فنی وی میسّر شد سپاسگزار است .

از دکتر محمود طاووسی که تطبیق و ویراستن و آراستن هر صفحه از تمام این مجموعه بدست وی و با مشورت وی انجام شد سپاسگزار است .

ماهیار نوّابی

استاد و رئیس مؤسسهٔ آسیائی

پیشگفتار

مجموعه ر ۱۱۵ (R115) هدیه‌ای است ازطرف اردشیر بهرامجی کامدین به‌کتابخانه مؤسسه‌شرقی کاما . اندازهٔ آن ۲۱/۲×۳۱/۵ سانتیمتر ، دارای ۹۴۸ صفحه است و برهر صفحه‌ای ۱۹ سطر نوشته شده است . کاغذ آن اروپایی کلفت با نشانهای "'Al Masso' و Gior Magnani" است . یادداشتی که بر صفحه نخست سفید این دستنویس نوشته شده است مینمایاند که آن راموبدکوورجی هیرکورینا در روز ارشیشونگ ماه شهریور سموات ۱۹۲۱ (=۱۸۴۰ میلادی) به موبدجاماسپجی و هرمز جی بهرام کامدین به بهای ۲۰ روپیه فروخته است چنانکه از پایان‌نویس آن (ص ۹۴۸ سطر ۵) بر میآ ید آن را هیربد مانک جی شاپورجی فردون جی مانک جی هوم جی ــ تاتینا نوشته و نوشتن آن را در روز آسمان ماه تیر سموات ۱۸۹۶ (= ۱۸۴۵ میلادی) بپایان رسانده است .

متن‌های گوناگون این دستنویس: الفبای اوستائی ، یثا ، اشم ، اعتراف به دین ، نیرنگ کستی ، سروش باج ، هوشبام ، خورشید ــ مهر و ماه نیایش با تفسیر گجراتی ، آبان و آتش نیایش ، وصف بوی اهداء به آتش بهرام ، پتیت و ترتگان (= گذشتگان) ، پتیت ایرانی ، پتیت خود ، نیرنگ بوی دادن ، شیوهٔ خواندن آفرینگان‌ها و آرایش گلها (به گجراتی) ، آفرینگان‌هائی که در روزهای مختلف ماه و برزو باید خوانده شود ، هوم و دهمان ، آفرینگان پتیت‌ایزد ، آفرینگان‌نریوسنگ ، آفرینگان هپتورنگ ، آفرینگان ونند ، آفرینگان‌هفت امشاسپند ، آفرینگان گاثه‌ها ، آفرینگان‌گاهنبار ، آفرینگان روز اسپندارمذ ماه فروردین‌در اُو شهین‌گاه ، آفرینگان روز خرداد ماه فروردین ، آفرینگان روز فروردین ماه فروردین ، آفرینگان تیرگان ، مهرگان ، آوانگان و آذرگان ، آفرینگان روز فروردین ماه آذر ، آفرینگان روز خورشید ماه دی ، آفرینگان روز بهمن ماه بهمن ، آفرینگان روز اسپندارمذ ماه اسپندارمذ ، نیرنگ پهلوی روز اسپندارمذ ماه اسپندارمذ ، نیرنگ تقدیس شن ، آفرینگان روز خرداد ماه اسپندارمذ ، آفرینگان پنج روز پایان‌سال ، آفرینگان چهار روز ناور ، آفرینگان رپیثوین ، آفرینگان روز مهر اسپند ماه اسپندارمذ ، آفرینگان سی روزه ، آفرین اردا فروش ، آفرین بزرگان ، آفرین هفت امشاسپند ، (یا آفرین بهرام ایزد) ، آفرین‌گاهنبار ، آفرین‌گاهنبار چاشنی ، دعای اشوان و آفرین اشوان ،

آفرین میزد ، آفرین زرتشت ، دعای بهرام ورجاوند ، پادشاه دین مزدیسنان (چیترم بویاد) ، آئین زناشویی به رسم ایران ، آفرین نکاح بستن ایران ، اشیرواد هندوستان ، اشیرواد به سانسکریت ، آفرین رپیثوین ، پنج گاه بزرگ ، و یشتها ، نیرنگ‌ها ، باجها و نمسکارها ، وصف پنج نوع آتش ، نام ۱۲ اپاختران ، ویژگیهای خورشید و ماه ، وصف مرد شادان ، پرستش خدا ، ۲۱ نسک ، ۱۰۱ نام‌خدا ، خواندن‌دعای‌دستوری ، وصف پنج گاه بویژه رپیثوین ، آنچه بایستی در پنج گاه خوانده شود ، تقسیم ارث میان پسران و دختران ، مراسمی که‌باید پس از مرگ کسی در مدت سال انجام شود ، نسب نامه زرتشت ، باج بریدن دورن ونند ، آفرینگان اردیبهشت .

وصف این‌دستنویس را دابار در فهرست‌موضوعی‌موسسه شرقی‌کاما (بمبئی ۱۹۲۳) ص ۱۶۰ — ۱۶۱ آورده است .

ماهیار نوابی

[illegible]

[illegible]

शया॥स्मात्मना॥शीमना॥शेतना॥मनशया॥पर
ओलक्रनेस्माप्यापने क्रदे॥परदतेस्मा॥जुप्पमांत्नी
व्येदेदीना॥प्रलानाफ्रशेस्पा॥स्मात्मनइ॥शीमना॥ऐ
ऐव्योलपरने॥क्रदे॥स्मातमना॥प्रगा॥परये॥इ॥
तेऐ॥न॥शतेइना॥मनशम्या॥लेशयलरपांगीत्नी।
जुप्पमात्नी॥नयलभा॥नयइ॥शभामीयेना॥ऐक्राम
वाद्दा॥दीइत्नु॥व्येदेदीना॥प्रलांनी॥वीदरी॥नांमनी।
क्राव्येदेदीना॥प्रलांनीनांमान्नी॥जु॥यदरीत॥स्माशेर
दचतइस्मा॥क्रनेस्मादांना॥उइम॥क्रमारी॥=पमो
त्तभा॥दीइ=परशनेस्माइ॥दीनइस्मा॥परगीतइ॥
उतमांनांभा॥दत्मनेऐ॥शंपरापते॥उपरेइनेस्मं॥नेस्माइना॥
गत्नी॥प्ररपा॥स्मारेला॥स्माशी॥ऐती॥ना॥पोलरमी।
दात्नी॥रेत्नी॥पंगशती॥शत॥रनशारी॥शापर
दा॥रदा॥शोदेरीस्मारा॥यिस्मागत्नी॥स्माशरपा।
शनांराले॥=पांपांमाशो॥स्मूरतनगरे॥पराप्रा॥
शरेणु॥शापदत॥शा॥शतेणु॥शंपते॥॥परपो॥र
उपो॥परपतेत॥दीरगांनये॥जीपी॥शछंत॥शपंता।
प्रनशंतेना॥येप्रलां॥येलते॥मांनाशी॥परते॥तनो
देस्मा॥दातारा॥शरपा॥गेनानी॥शापाभी॥परलतां।

कुरु

रते॑ र्छ्रुपछ्न्देल्नये॥ उतभे॑ ल्नइशभा॑ वीलागभा॑

भटे॑ क्रुयो॑ वेयेशाइभ्मात॥ शावीभ्मातल्पशो॥ य

ली॑ पशाय॥ लपभीदरे॥ भानारी॑ भानटे॑ प्पाभक्षा

भाभा॑ नयद॥ भाभानंयद॥ भाक्षाभंयेद॥ भाठाक्रे

भालोल्नये॥ भांयंतांभा॑ यद॥ भांइझा॑ प्पेपांभा॑ पद॥

भापैक्ष्नक्र३॥ भाक्षरोयेव॥ भालेछ्भ्मापापेभा॑ क्रूरा॥

दाछ्नांभा॑ पयंनतू॑ भयूरशाया॑ क्रुद्रुयेनो॑ ल्नये॥

याभीनांभ॥ शतेयाक्षभ्माद्देशा॑ क्रूर॥ ल्नये॥ भ्मंतेशा॥

प्पो॑ यरस्योराशदाय्यारे॥ गो॑ लपभी॑ परेछ्ना॑ पतश॥

क्षरहेभाछ्दइपशानीशभ॥ पूरगो॥ भनशा॥ क्षारूे

तभा॑ ददा॑ पशातोदे॑ पूरगपांनइ॥ नंद॑ दइतिभांनू॑

करूु॑ शाभशातभा॑ दूरभतभा॑ नघ्ने॥ शाभशातभा॑ दूरक

या॑ यशशाक्ष्रुक्षरतभा॑ यदा॑ क्षरभगेया॑ शोक्षरतभा॑

तंभाशातुता॑ लोगइभ्मोल्नये॥ भनशाक्ष्रुभतभा॑ भनेशा

ये॥ यछ्ने पांनाल्नये॥ पूरगो॑ शारयेभ्मा॑ शारोताल्नय॥ उ

दीइपा॑ शारीभांनल्नये॑ शाधीभांनल्नये॑ यरयेभांनल

ल्रुस्पात॥ ॰ नांभानांशादाछ्ना॑ दोरभेछ्दा॑ शाभेझा॑ श

ना॑ यरयेल्रुस्मात॥ यार॑ उपछीइ॥ क्षले॑ भांगो॑ यरये॥

तीक्षुरता॥ एप्पोलयरनेक्षदे॥ उल्नइभ्मो॑ रपीक्षलइपां

शतरेभ म्या गरेभशय्या गरुजाएगा जारेभनदैरीतों
लयोजेरभञ्द्रशपाभीनांभा भनशवे ञ्रथो
ता क्रऐ शशानऐपांनलय शदैईया द्दीनाशासो
भ्रातभा ऐया शभनाभीची लराचीकुलचा ल
तपांनलये लुभरऐया प्रल परहोलवे ननारेध
शतराऐप रुक्रतीपांन लप रीतंभाऐया भ
रलायांनलय संदरऐपा चीलगतालया ञ्रथो
क्रकोरीऐया गने पांना यांनलय भ्ररञ्लऐपा प
धरे क्रइा भ्रुश रो ऐबो वायञ्रोक्राइभ्रोलय
भाऋभा भाभ्रायऐ शवीभ्रंभा वपुशनेऐं भ्रयभा
भांगा याक्रा लय वीतरोनांभे क्रीरतक्रो लया
मनशय्य भ्रये क्रथनोलय परोरा गने पांना पर
युर शंभा यक्रलेना परपादेभा भाक्रर परोळ
शयाशभना भीनी परता कुरता जीभतरांग पर
क्रारञ्भालये शभा भ्रतर लेनेभ्राइनर ञ्रधे
रयांभा भाक्रउर शभदरशाता परलो देनइशभ
शभा शरगीभालये शभाकुक्रीरतना यनशाप
शा लोलनेभ्रा शलागीभालये शभपैभ्रानेनो
कुर शभाभता शरगेभ्रा शेयरधाभा भाकुर

नता॥उपनेरां॥

तभा॥भाद्रा रेशपद्रं॥अ्ल्ला भा॥दरशाटभा॥शारीरा॥

वेधाशा इ॥ पांनया॥भीम्मादा॥शथिरा भा॥शेथ

म्माशताद्दो॥ऋगा॥शभा॥धरतभा॥पाशभांनो॥

भा॥शाभा॥तइभा॥शरीभताया॥पररशाशपगा॥

भा॥दानतयभा॥दाताद्दोरभ॥दा॥दीनो॥ने॥पाइ

शाघ॥भानभदा॥गयादा॥शीधरा भा॥नली॥शतध

॥परदीन॥प्येदेराभा॥इम्मो॥दइभा॥राभशा

भमा॥रशानेशतभा॥परपरतेतभा॥प्यलोदेभा॥प्रउ

नेम्माम्म॥शाभा॥नतइभा॥शारोशा॥म्मादेशा॥रप्पशां

तउ॥भभतभा॥देम्मानरतपंभा॥दाताद्दोरभ॥दा॥भेथो

रथभा॥तीरोदप्पशा॥गा॥परपरतंभा॥गाशशाउतो॥ने

परल्लाचो॥नेतइभा॥सुरशेद्रा॥भादो॥पा॥थभा॥प

शाच

दा॥तेल॥परथभा॥म्मादरा॥शउमीतपंभा॥परदइम्रि॥

तांम्मा॥अभेरदाद्दा॥देम्पातरा॥तयंभा॥दाताद्दोरभ

शपंनदारभदा॥गोलना॥योपना॥प्रपरदाद्दा॥प्रलभ

रच्चा॥तयंगा॥शोदेरेयरा॥शांभा॥पूरागा॥भनशता॥प्र

शयतांभा॥प्पउभन॥परफ्रतयंभा॥प्ररदीप्येदेशता॥

ना॥नेरदलेइ॥देम्माचतयभा॥दाताशा॥दोरभ॥दा॥भन

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

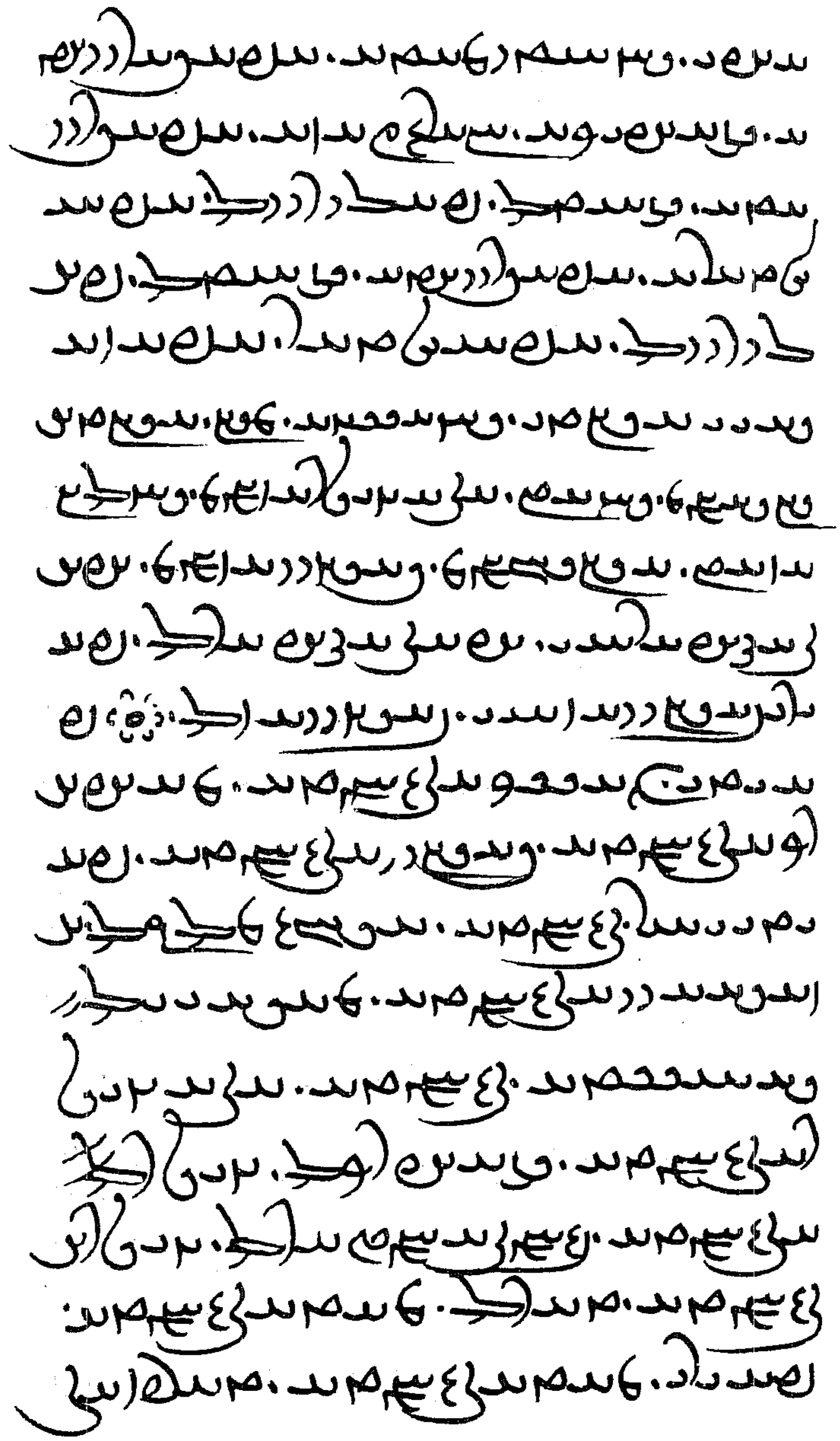
[illegible]

٢٢٩

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

آسیب

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

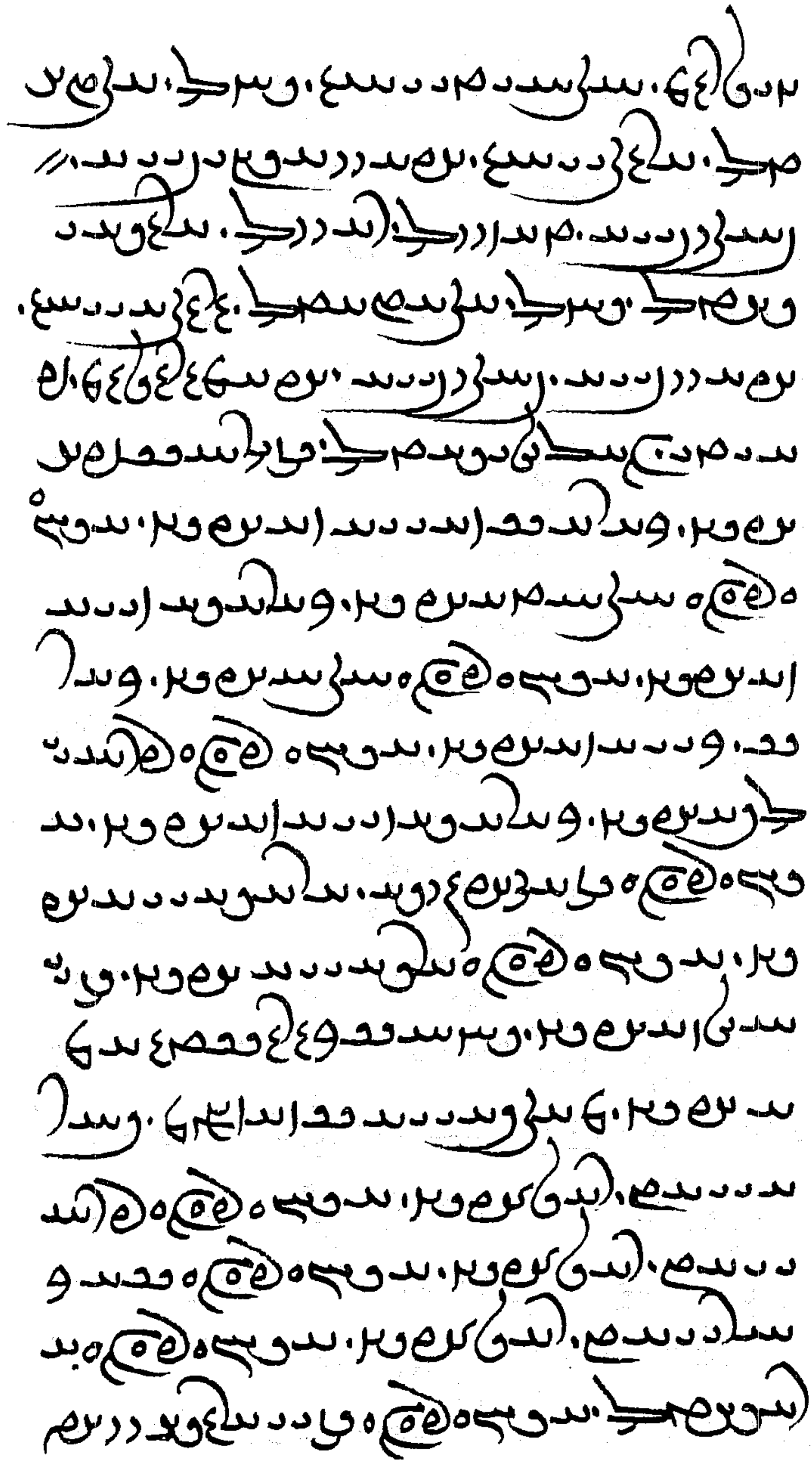
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

टोपरशानोअअशोतेथीघड़गीतेमरद
दारदोरमच्हांतेनेपाछांताघड़रअमुसांक्रतांअे
ड़ाव्होनथीरुस्रीनेळझांते=पारदादारांदा
तादारभूदांतेनोस्येनपदपूलनाशरपरांतां=पा
टांपूरमाउअभोरभच्होंनीदीनानूंअळलापा
=पथयाथ्याऊलनपछोपशानपड़रेळतेएळोळे
क्षीक्रताव्याऊनूपशातरांतानीरगांपछोतापड़रेळ
माथाश्रूथीथोड़ापछेक्रपड़ापदेरी ॥ अीन्ड
मरदानीरगपागोड़करीशगरतोळतापगथीतो
मापतापछोतेउरतनदीपछोपछीतेअेकूळगोड़ांता
दांशोतानअाळांनीनीरगां=पा=पदाउशातोशा
वेरीमाछोशाआपताअेकूळगापछोपछेतेमर
ड़ांउयाशांताछे=पथा=पक्रुयरी=पोछतांकुनेम
मायोकूंउतांकुमतनामारेपारांतांउअशथरोतेमा
पछोपछोनळक्षथीभ्मागाथाड़ांते=पारे=पशो
तनीनच्दीक्रथाछेड़ांते=पारेछे=पथा=पक्रुपेरी=पो
=पोस्पिछो=पथपापरगे=पापछोपेलीपारांउर
दीक्रांळड़ांते=पारेतेअेकूळगांइ=पथा=पक्रुपेरी
क्रुशातीक्ररी ॥ अीन्टोपोतानीउरतानीनच

नीरगा वीरला पाना परेदे पानी तगी लाशे शई
नछकान्न कीला थागे पाता थदगी मारी छै ऐक्कलक्षा
माठे ऐकामथी पकरे देल्र देश्रा नाके आ पाप्ये जइनी
तेने पाक्र ल्रथे शता नी दीना पराप्या ता जइक्रीधी
मनीथी क्मेलरका अने तेथी दीनी आरपेदाथाइउ पछे
आछथाई कृती ने पोतानी जेउशे शाको पतक्री धीते
को पतन कीकरे शा पाशाते वे दीनी आरनाप्या पोने
कुश तेने यरे ना को म्मा पाप्ये पोतानी जेउशे शे
शेरा धा पलागो ० पीी ऐमरहने आछथाई
परशी थाइ ने लाता लातनी मारदी क्षाइ ता करा शे
करु तेथी म्माकारेमना ता देपानो योसो घासु
पेत्रा को ल्पमाथाल रे अमो ताकारी पीकमत
छेउ ता ताकाराक्रे रदारथी पेदाथा आ छेउ नोक
रो अने क्रेदले ऐमाराप्या पा अभाताकाराक्ररलक
रोतेना पाक्रा पेरा पुलपरा म्मा पी पलगा पलगीक्र
गाम्रुगा ता पदे क्रुरता तेमरदने कपाले करे ते आ
पाक्र शेताना क्रेरलाऐक्रा प्ररलद करा करपक्रतना घ
लशा लापीने नकरे तेने मनइ प्रल नाशारपरा ना
ने म्रशाकाली उपजापे अथपा क्रोइ ऐक्रा ममा म्मा

[illegible]

ड़ो घड़गो भोरोछे ऐदनली घड़गी शी आदी
करे ताअसरातकरे ॰ ॰ ग अीशो भा हेदाड़ा
करे नेशरवशाये दमाजेरलीइ दूरा भनादेशत
रगाजा ता भी अल्दा करे ता अतघड़गी अूशाली
राछे भाठमेदेदीनोने यटेले छे अल्शने ता आक
पला पानी एछे ले रोला भा एदला एयगोमे
आरा माली करे ॰ ॰ गदकी कतानो रोली ता
तादनादीशापरणे गोरापदा डलालकरे ता घड़म
ताभाइ आपलाडी मेना ता शाथ्रू शशराता ऊश
टापरला मा ता मेडारमपरा ता डरा एकादीशापरा
कीइलाइगा परथभ घड़गी अूशाली भा ता मो
शापदा परशा एकना थ छे उकुइ तेकाभ आपे ते
ता ताडरे ए कथान का आले पछे डलाल करयू जो
आीयो छे अूकवी आनशभा आपर ग । नपछ
शामाठे ले घये लारी शापा अछे पछे तेनी यर
आगा शाथे छेलपे हे का भमा छीलन डीकरवी
वे डोलो ता डाये गाला ता काडाना ता छे लाअू
छेलये कदायते शाए ता नकुइ तो तेगो शापदनो डा
८८८३७ ० मल ० पछो इ उद्दाथरघरा पाशा एशरी

रगपछो·ताकुनपर·मा·शीउथेननामा·पछता·घ्याठ
नादातनो·ता·दोशो·उिनना·तार·नो·प्राठ·पारा·एनी
गानौ·नेपछा·तादोशो·आप्याश्चनो·क्रुप्रारी·प्रशानी·
दोइ·तनेक्षालो·एक्षापारक्षामा·पागीलरी·एनीरगपछी·
क्रुमो·क्षोइ·लदुक्षरी·आथीदुइ·नेदभेलनदीरेदो·तु·
[illegible] नीरगा·जैइरानी·
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
पछ्यीगरेग ∴ गनीरगा·छीक्षा·पूठा·पार्नाइग ∴ गा
पछीइ·तादराएक्षाओदेदीना·छीक्षो·ते·प्रारो·एनीरश
क्षाउेग·छो·ते·प्रारतेदया·नाशेछो·तेमाठो·एनीरगा·
लडाइ·क्षरी·नेपरगालेआभ्रापी·ननभाथी·आदेर·
शा·प्रछलो·कोदेछो·तेपलाछ·प्रानगार·देवशाथि·
छो·तेनृनाभा·प्रछ·भाये·दरा·ता·नवी·अता·ता·पात
लार·पुकुयाउछा·आा·आदभाना·तनभा·न·पातश

[illegible]

[illegible]

९१५

गारा नाम्रा कुदा भागेरनथा। [illegible] तेने जदेरा आवानूं

[illegible] शारयने पोतो शाम्भीशक्यो ऐमांठे [illegible] पाम्मरशा [illegible]

पोकुथीशे [illegible] तेथी मुराराद पैदा नदीथाइ॥ ०

शानी अपापे [illegible] तने भरवी आर्भागो। तेना पोतानी दुष्टी

नदीशक्यो। [illegible] तेशारपायी [illegible] ने आ

ता मआशपारा छे॥ [illegible] शीयी [illegible] मांपाडि

ना। शक्यो॥ [illegible] तेशारयमीं [illegible] मां भलीओ छे॥

[illegible] शीपात तेनी दाभाना परा म्मापीनदी शक्यो। तां भरवी।

पाम्री ऐपी [illegible] कोइ। रेनी भीशारता नदीए मे१॥ [illegible]

शगली यी [illegible] भामोरो॥ [illegible] ऐक्रालात शायो।

श नै तो॥ [illegible] शगलीपात भामोरो॥ [illegible]

[illegible] कोई तेथी नीपज ओ तेपरी नीपजे अपराध

शछे। तेथी उशतापे [illegible] परथी ओडी उलोथाइ॥ [illegible]

[illegible] अपरा आपरते छे॥ [illegible] तेनी पेदाइ

शादेमा॥ [illegible] तेदनी तारी प्रनदीथाइ॥ [illegible]

आनी पातजागी॥ [illegible] शारपाकोइनो।

परजे रापर छे॥ [illegible] शारपादूनी

[illegible] लोइ पुछे॥ [illegible] दरऐक्राम्मीजो।

[illegible]

ब्नानीरंगोपाब्नेप्राभ्रूशतीक्रीपछोपछोगोदे
पछो गब्नपाप्रदीधोब्नेपेलीगोदेभाशराशाक्षा
डापनपछीड़ा प्रूछीउब्नेड़रेक्षागोदेभाक्षूक्षूर
क्षूथी रपीथवनपछो प्रशपनदारभदातभाम
क्रदीउब्नेकेरप्रदीनभादाथीतलगाप्रदेदादा
गोदेशपीथवनाब्नेदानभाक्षादाक्षूदीरेदे
देउशोदेनाथीतेरातप्रथीक्षाराशगोप्रथाड़ाताड़ाक्षूदी
शरुथरभातारानीक्रलेताथीतेरातप्रथीक्षूथी तागो
ब्नापादीधो उब्नरनापछी पुकुरक्षूथी गोदेड्वे
थीरपीथवनपछी पुकुरक्षूथी उब्नरना क्रेरलीपार
पाकुराक्षूथीतागोदेउब्नरनाक्रेरलीपाराब्नापादीज
गोदेरपीथवनाक्रेरलीपाराक्रद्बोदाउप्रनपछी
वनाक्रेरलीब्नपाप्रदीधोब्नेदाड़ाप्रथाक्षूथी
उप्रानानुगोडूउब्नाप्राडे प्रूछीउब्नेगोदेदा
[illegible] जभानापछीनीगरेभाना
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

रो॰ऋणाइ॰ासरस्यो॥ ई॰अ॰शनो॰शी।॰क्रे॥ ॐ ॥ क्रदीठ

छेठनो॰ठ॰क्रोईसरो॰तेनो॰तेदनथी॰तेयरशीश्रुयी॰ऋक

ता॰तेनांनी॥॰भाइकुइ॰तेनो॰ऐक्र॰ला॰गा॰पुकुये॥ ॐ ॥ प्र

रो॰भांयसो॰ता॰अपगा॰ता॰लूलोकुइ॰तेनो॰मेइ॰ला॰गा॰

मेरानो॰ऐक्र॰दीशो॰मेरीनो॰दर थीड़ीरशो॰क्रदाम्या॰मे

क्रोरलो॰पुम्ये॰ ॐ ॥ क्रदेठनो॰भांइ॰म्यापा॰म्पापछी॰

पूछेठनो॰भाइ॰म्यापनो॰भालभीराशा॰मेरा॰मेरीनो॰क्रेरलो

।नै७·८८८८८·।८०

तथा॰दादोमता॰पछो॥ पछो॰दु॰आपछो॰ ० ॥

गदे॰ता॰ई॰अशता॰ओरभ॰दा॰तथा॰अरदीमेदेराता॰

शरोशामल॰पछी॥ क्ररीकुशातीक्ररी॰शरोशमाल॰ता॰

ई।मदलीकुशातीक्ररी॰नीरंगलेइ॰पा॰म्यामक्ररी॰मेइ॰

दामता॰गदेपछो॥ ॐ ॥ गदोकुशोदनभा॰त्रईठठी॰क्रप

॰परातरारोरा॰ता॰दोरभ॰दा॰ता॰अरदीमेदेराता॰ता॰दा।

ता॰शरोशादादुम्पता॰पछो॥ ॐ ॥ गोड्रा॰इपेरा॰थिरभा॰भां॰ई

छो॥ ॐ ॥ गदोकुछरंनभां॰म्पुरशोदा॰मदेरा॰ता॰गदे॰ई॰अरा

न्नेम्याइरा॰म्पुरशोदा॰मदेरा॰ता॰ई॰अशता॰ता॰गदे॰ओरभ॰दप

ता॰नेम्याइरा॰म्पुरशोदा॰ता॰मदेरनीपछो॥ ॐ ॥ रपीथपनमां

ता॰ई॰अशता॰दोरभ॰ता॰अरदीमेदेराता॰ता॰शरोशादादोम

[illegible]

٢	٩	٤
٧	٥	٣
٦	١	٨

٤	٩	٢
٣	٥	٧
٨	١	٦

[illegible]

इ़डिप्रोपताुगा॰छिप्रो॰प्रशदे॰शीप्राताेमनागुप्हेरी
तापुरूप्रानो॥॰

दरामा॰शाप्रशो॰केनप्रदे॰मरदूमानशता॰
इ़दुी॰दाक्रलन॰मीप्रानाभरदुभा॰प्रानशता॥ ॰ ।

शपती॰ँनांपरप्पेपोशपृट्ट॰नेश्रूकरेरेल्ले॰माल्हे
पुशतक्र॰ने॰प्राइश॰ता॰इ्प्रशतपगरे॰प्रपशतान्तमाम॰क्र
दा॰एक्रेताप्पनोलप्पनाश॰एरपदा॰मांगेकफ्रमी॰शापुरत
मी॰परदूनफ्रमी॰मागक्रफ्रलफ्रा॰प्पेदोमुफ्रटीनाएट
प्मी॰एक्रेताप्मा॰ल्यायो॰ता॰लप्पो॰नेएक्रेताप्पण छनिकाम
करे॰प्रथपाएक्रेताप्पमो॰लूरवाता॰पूक्रदोइते॰मरप्पा
नगी॰क्ररम॰प्पमशीशाक्ररीनो॰पात्तानेमप्पारक्रदाथी॰ल
छतपाशी॰शाप्पेत्तक्ररीनो॰शमारीनमापक्ररे॰एक्रेता
दरेक्रोइ॰णिपान्ता॰पायेपापोनानाक्रामशारल छनेक्रा
मथे॰पापछीपातानीरप्पदृक्ररीदरेक्रप्पानेराप्पे॥॰
तेमपादानदाल्प्पलोगपेल्ल इ़नेप्पापेनछति॥०॥

month Bahman, of the day Spandarmad month Spandarmad, the Pahlavi Nirang of day Spandarmad month Spandarmad, the Nirang to consecrate sand, Āfringān of day Khurdad month Spandarmad, Āfringāns of the last five days of the year, Āfringān recited during the four days of Navar, Āfringān of Rapithwin, Āfringān of day Mahraspand month Spandarmad, Āfringān of Siroza, Āfrin i Ardāfravash, Āfrin i Buzorgān, of Haft Amshāspand (called Āfrin i Behram Yazad), of Gahāmbār, of Gahāmbār Chashni, Doā i Ashoān and Āfrin i Ashoān, Āfrin i Myazd, Āfrin i Zartuxšt, Doā i Behram Varzāvand, Pādshāh-i Din-i Mazdayasnian (Chithrem Buyād), marriage ceremony as performed in Iran, Āfrin-i Nekāh bastan i Iran, Āshirwad i Hindustan, Sanskrit Āshirwad, Āfrin i Rapithwin, five larger Gāhs, all Yashts, Nirangs, Bājs, Namaskārs, description of five kinds of fire, names of the twelve constellations, characteristics of the sun and moon, characteristics of a happy man, worship of God, 21 Nasks, 101 names of God, recital of the Dasturi formula, description of the five Gāhs especially the Rapithwin, what to recite during the five Gāhs, division of parental property amongest sons and daughters, ceremonies to be performed during the year after the death of a person, genealogy of Zartuxšt, Bāj to cut the Drōn i Vanant, Āfringān of Ardibehesht.

The ms has been described in detail by B.N. Dhabhar, Classified catalogue of the K. R. Cama Oriental Institute, Bombay 1923, 160-61.

Kaikhusroo M. JamaspAsa

Introduction

The codex R115 was presented to the K.R. Cama Oriental Institute Library by Mr. Ardeshir Behramji Kamdin. The ms (31.5x21.2 cms) contains 948 pages written 19 lines to the page on thick European paper with the water-marks 'Al Masso' and 'Gior Magnani'. A note on the blank first folio states that the ms was sold to Mobeds Jamaspji and Hormasji Behram-Kamdin for Rs. 20 by Mobed Kuverji Cawasji Hirakhorina on the day Arshisvangh month Shahrevar, Samvat 1921(= A.C. 1865). The colophon on p. 948, 5 reveals that the ms was transcribed by Erwad Maneckji Shapurji Fardunji Maneckji surnamed Homji-Tatina and completed on the day Asman month Tir, Samvat 1896 (=A.C. 1840).

Contents: Avesta alphabet, Yathā, Ashem, Confession of Faith, Nīrang-i Kustī, Srōsh bāj, Hōshbām, Khorshed-Mihr and Māh Niyāyish with Gujarati commentaries, Āvān and Ātash Niyāyish , description of Bōi offering to the Atashbehram (in Gujarati), Nām Stāyishn, Patet, Patēt-i vitartagān, Patēt Irani, Patēt Khud, Nīrang Bōi dādan, mode of recital of Āfrīngāns and the arrangement of flowers (in Gujarati), Āfrīngāns to be recited on the different days of the month and of Barzo, Hom and Daham, Āfrīngān of Panth Yazad, of Neryōsang Yazad, of Haptoirang Yazad, of Vanant Yazad, of Haft Amshāspand, Āfrīngāns of Gāthā, Gahāmbār, or the day Spandarmad month Fravardin in the Ushahin Gāh, of the day Khurdad month Fravardin, of the day Fravardin month Fravardin, Āfrīngāns of Tīragān, Mihrangān, Āvāngān and Ādargān, of the day Fravardin month Adar, of the day Khorshed month Dae, of the day Bahman

Printed in Tehran by the Tehran University
Press & Inaco Co. Press,
1976.

The Pahlavi Codices and Iranian Researches

Manuscript R 115

AFRINS, NIRANGS, PATĒTS ETC.

Part 2

Edited by :

Dastur Dr. Kh. M. Jamasp Asa   Professor Mahyar Nawabi

With the technical assistance of

Dr. M. Tavousi   B. Faravashi

Published by the Asia Institute of Pahlavi University

15

Shiraz. 1976